

O. D. B. V.
AMICITIA,
PHILOSOPHIA MORALI

descripta,

&

In Electorali ad Albim Academia,

Sub PRÆSIDIO

VIRI

AMPLISSIMI, EXCELLENTISSIMI, CLARISSIMI QVE

DN. CHRISTIANI Röhrensees!

PHIL. PRACT. PROF. PUBL. celeberrimi,

Dn. Patroni ac Promotoris aeternum

devenerandi,

Publico Eruditorum examini

subjecta

ab

AUTORE & RESPONDENTE

M. ANDREA TITIO,

Pofonio - Hungaro,

In Auditorio Majori,

Die 29. Januarij, Anno c1s 1sc LXXVI.

Horis matutinis.

VVITTEBERGÆ,
Excudebat CHRISTIANUS SCHRÖDTERUS,

1717

AMICITIA

PHILOSOPHIA MORALIS

IN PRÆDIO

DE CHRISTIANA ETHICA

DE SACRIFICII RATIONE

IN PRÆDIO

CHRISTIANIS ETHICIS

ΣΤΥΛΟΣ

PROOEMIUM.

Quanta sit Amicitiae laus & dignitas, quanta necessitas, quanta utilitas, et si splendido verborum ornatu hic describere nostrum non sit instituti, pauca tamen prae libabimus. Ac quod Dignitatem attinet Amicitiae, eam insigniter nobis commendat Philosophorum Princeps; *Aut est virtus*, inquit, *l. 8. c. 1. Ethic. aut nunquam sine virtute*: h. e. licet proprie & primario gloriofum virtutis nomen non obtineat, cum magis affectus, quam habitus esse videatur: multum tamen cum virtute habet cognationis, ipsaq; comitis instar, utitur. Porro Amicitia res ad vitam maximè necessaria est, ita ut solem è mundo tollere videatur, qui Amicitiam è vita tollit, quàm nihil à Deo immortalis melius habemus, excepta sapientia, nihil jucundius. Itaque non igni, non aere, non aqua pluribus in locis utimur, quam Amicitiam, teste Cicerone, in suo de Amicitia libello, quem *Latium* inscripsit. Nam sine amicis vitam transigere nemo desiderat, etiam si omnium bonorum generibus affluat, ne in caelo quidem, ut nostrates loquuntur. Est & Amicitia omni aetati & societati maximè utilis, approbante Cicerone: *Nihil est aptius, ait, vita, nihil ad beatè vivendum accommodatius, quam cum viris bonis, jucundis, amantibus nostri vivere.* Egrege Casiodorus: *Amicitia, inquit, divitibus pro gloria est, pauperibus*

peribus pro censu, exulibus pro patriâ, imbecilibus pro virente, pro medicinâ ægrotis, mortuis pro vitâ, sine quâ nullum est vita solatium. Amicitia est, quæ consors justitiæ, vinculum naturæ, præsidium civitatis, solatium senectutis, imò portus vitæ humanæ meritò dicitur. Si omnibus (verba sunt Ambrosii) bonis abundes, vitæ tamen solatium est, habere, cui pectus tuum aperias, cui arcana communices, cui secreta tui pectoris committas, ut colles tibi fidelem virum, qui in prosperis gratuletur tibi, in tristibus compatiatur, in persecutionibus adhorretur. De hac ergo doctrinâ tam dignâ, necessariâ & utili (juvante Deo, qui omnis Amicitie autor est), hancce Dissertationem, quæ in meris consistet quæstionibus, elaboravimus.

Quæstio I.

An detur Amicitia?

Hæc prima Quæstio attingit Amicitie Existentiæ, quæ spectari potest vel *absolutè*, seu quod reverà detur extra potentiam objectivam: vel *determinatè*, seu quomodo detur, quoad diversam existendi rationem. Existentiæ ejus *absolutè* spectata sumitur à Testimonio vel Divino in SS. literis nobis revelato, ubi passim exempla allegantur eorum, qui Amicitiam invicem colperunt sinceram, qualis fuit Isaaci & Abimelechis, Gen. XXVI, 28. Davidis & Jonathanis, 1. Sam. XVII, 59, &c. vel Humano, in consensu omnium gentium fundato, quia communis omnium gentium, maximè verò sapientum vox Amicitie jus concelebrat. Huc spectant exempla Amicorum celebratissimorum, quales è Patribus fuere Nazianzenus & Basilius, è Gentilibus Epaminondas & Pelopidas &c. quæ omnia satis Amicitie Existentiæ comprobant. *Determinatè* datur Amicitia vel quoad *subjectum*, vel quoad *statum*. Quoad illud datur Amicitia (1) *Originaliter* & *eminenter in Deo*, tanquam in primo fonte omnis perfecti amoris & Amicitie
mora-

moraliter bonæ. (2) *fundamentaliter in Amicitia objecto*, nempe re amabili. (3) *essentialiter in amicis*, tanquam subjecto Amicitia proximo. Quoad hunc datur Amicitia vel *idealiter* h. e. in idea & conceptu à singularibus abstracto, secundum quem Amicitia spectatur non qualis semper est, sed qualis esse debet: vel *Individualiter* h. e. in certis quibusdam Individuis, ut in Davide & Jonathane, in Nazianzeno & Basilio &c.

Quæstio II.

Amicitia Onomatologia quibusnam

absolvitur?

Onomatologia Amicitia tribus potissimum absolvitur, *Etymologia*, *Homonymia* & *Synonymia*. Quod *Etymologiam* Amicitia concernit, sunt, qui Amicum dictum putant, quasi *amicum*, ab *am* & *icum*, h. e. qui juxta domum nostram habitat. Scaligero Amicus vocatur, quasi *amicus*, quod simul æquitatem in Amicitia præ se ferat. Verum hæc potius videntur allusiones, quam genuinæ derivationes. Nos potius illam ab *amando*, sive *amore*, propululare dicimus, quia Amicitia nihil aliud est, quam duorum pluriumve inter se amor: unde *Arist. l. 2. Rhet.* ait: *Amicus est, qui amat, & redamatur.* *Homonymia* determinat hujus vocis variam partim *significationem*, partim *distinctionem*. Quoad *significationem* sumitur vel *Biblicè*, vel *non Biblicè*. *Biblicè* notat vel *Conjunctionem spirituales fidelium cum Deo & Christo*. & hoc modo Abraham Dei Amicus *Es. XLI, 8. Jac. II, 23. Lazarus, & Apostoli, Christi* appellantur Amici *Job. XI, 11. c. XV, 14. &c.* vel *Consociationem cujusvis proximi*; quo modo Christus Judam proditoris suum, vocat Amicum, vel potius socium *Matt. XXVI, 50.* & in communi etiam indigni & ignoti interdum amici dicuntur *Matt. XX, 13. c. XXII, 17.* *Non Biblicè* Amicitia vocabulum in triplici

sumitur ac invenitur sensu. (1) *Sensu Generali* de omni consensione rerum naturalium usurpatur, ita ut Sympathia Physica comprehendantur, v. g. Pluvia siccis plantis, ulmus viti amica dicitur. *Qvare Erasmus* colloquium illud, qvod de Sympathiis scripsit, Amicitiam nuncupavit. (2) *Speciali sensu* & tantum ad homines restricto complectitur mutuos nexus, ex societatibus Politicis, aut economicis ortos. (3) *Specialissimo & proprio* sub Amicitia voce intelligimus mutuam illam & manifestam benevolentiam. Et hæc est propria significatio Amicitia moralis, qvæ spiritualem Amicitiam non tollit, sicut honestas non tollit pietatem, aut pietas honestatem; cum possim alicui esse Amicus moraliter, cui non sum Amicus spiritualiter. *Qvoad distinctionem* dici potest Amicitia alia *honestas*, alia *inhonestas*. Hæc est, quam mali fines & mala media conciliant. Illa, quam jungunt media licita & fines honesti. Porro alia *vera & sincera*, qvæ hodiè rara avis: alia *apparens & fucata*, qvæ hisce temporibus dolosis minimè infreqvens, sed frequentissima. Multi enim hodiè reperiuntur Amici, sed voce & gestu saltem, non opere & facto. Multi hodiè salutantur Amici, qui Judæ figunt oscula & salutes dicunt Alfonso. Certè ut nihil Amicitia, qvæ secundas ferè res splendiores facit, adversas leviores, nobilius, si vera est: ita nocentius nihil, si sub honesto nomine hostem tegat, & inimicum intus alat, qui amicum foris profitetur. Diogenis ergo hic opus lucernâ, aut fenestrâ à Momo desideratâ, qvâ oculis ad cor introspicendum via pateat, ait *D. Nic. Hunnius Exerc. Ethic. Disp. 12. Ad Synonymiam* deniq; Amicitia pergimus, qvæ pro lingvarum varietate varia est. Latine Amicitia aliàs nominatur Familiaritas, Necessitudo familiaris, Benevolentia mutua. *Qvibusdam* dicitur Charitas, Dilectio, Amatio, Amor &c. Græcis dicitur

Φιλία

Φιλία, ἀπὸ τοῦ Φιλεῖν, item ἐξ ὧν. Germanis Freundschaft, quæ
Freundschaft, vel Freundes Gemeinschaft.

Quæstio III.

Quid propriè sit Amicitia?

In hæc quæstione prius Definitiones aliorum minus rectè posita removenda & resolvenda sunt, deinde nostra Definitio aptior reliquis ponenda, ac explicanda. Minus verò aptè definit *Sagittarius Exerc. Ethic. Exot. 13. lib. 5.* Amicitiam per *Virtutem*. Licet etenim Amicitia virtutis aliquid sapiat, non tamen est ipsa Virtus, cum Virtus omnis *ἡθλοῦς*, ita dicta, sit τὸν ἐφ' ἑμῖν. At verò Amicitia in nostrâ facultate non est sita, sed ab alterius erga nos amore dependet. Insuper Amicitia perire potest, nullâ virtute labefactatâ. Accedit, quod Amicitia sit usus, seu fructus Virtutis præstantissimus, quam præsupponit. Fructus autem rei, quâ talis, non est res ipsa. Taceo, quòd virtus inter bona interna, Amicitia inter externa numeretur. Vid. *Keckerm. Curf. Philos. Diss. 27. quæst. 21. Franc. Piccolom. Philos. Moral. grad. 7. c. 9. & 10.* Ineptè etiam Amicitiam per *affectum* definit *Danaus, Ethic. Christian. l. 3. c. 3.* Est enim affectus in se indifferens ad bonum & malum morale: at Amicitia vera ad bonum præcisè est determinata, si non primariò ut Virtus, tamen secundariò, ut Virtutum usus. Affectus homini connascitur: at Amicitia conciliatur conversatione honestâ. Affectus quoq; cadit in malos: at Amicitia honesta tantùm inter bonos existit. Nec commodè satis Amicitiam per *Unionem* definit *Keckerm. Syst. Ethic. l. 3. cap. penult.* Aut enim intelligitur ea unio, quæ præcedit Amicitiam, aut quæ eam insequitur. Si illa, non est ipsa Amicitia, sed medium potiùs, quòd animi conjunguntur, & amici redduntur. Si hæc, est effectum Amicitia, per quod animi magis magisq; combinantur, & vinculo quasi adamantino constringuntur, Et si vel ma-
ximè

ximè generalis ejus essentia in unione consisteret, non tamen unio propterea verum genus absolveret; nec Amicitia in relationis prædicamento (uti *Keckerm. l. c. vult*) locanda esset; cum unio sit relatio transcendentalis, & transcendentalis genus non sit verum Genus. Proinde rectius Amicitia communiter cum Ethicis definitur, quod sit *Benevolentia vera, mutua, non latens, sed manifesta.* Generi convenit vocabulum *Benevolentia*, quæ & de ratione *Amicitie* est, & eadem *latius patet*. Per hanc enim alter alteri bene cupit, aded ut nemo alterius amicus dici queat, nisi propensâ in eum sit voluntate. Latius autem patere Benevolentiam Amicitiam, inde probamus; Datur enim (1) Benevolentia occulta, quia possum alicui bene velle, licet id dissimulem propter certas causas, cum tamen in Amicitiam benevolentia non debeat occultari. (2) Otiosa & sterilis officiorum & benefactorum, quæ est citra Amicitiam requisita & leges. Talis benevolentia hic non attenditur, sed ejusmodi, quam particulæ differentia loco apposita declarant. Debet autem esse (a) *veræ & sincera*, consensus oris, cordis & operis simul involvens; non *simulata ac dolosa*, quæ aliud lingua promittitur, aliud corde promittitur. (3) *mutua*, h. e. qui sibi invicem volunt esse amici, in amore parili non tantum, sed etiam in æqualium officiorum & promptitudine & declaratione, vel certe, si facultas desit, voluntate convenire debent. Lubrica enim esset Amicitia absq; reciproco amore, quæ nullas radices agere, nec inveterata & mutua nomen mereri posset, ut ait *Aristot. l. 9. c. 5.* Requiritur ergo amor tam *activus*, quam *passivus*. Ille est, quo alterum amamus: *hic*, quo ab altero amamur. In Amicitiam tamen melius est amare activè, quam amari passivè. Vis Amicitiam in agendo potius, quam in patiendi sita est. Semper actio in bonis præstantior est, passione, magisq; laudatur, qui bene amat, quam qui

Smix

qui bene amatur. Quod uberius explicat *Keckerm. in Curs. Philos. Disp. cit. qu. 25.* (y) manifesta, non latens, quæ non tantum intus lateat, sed & foras prodeat, verbisq; ac factis & officiis mutuis declaratur. Ubi ergo non est benevolentia mutua, ibi non est vera Amicitia: ubi etiam non est benevolentia manifesta, ibi non est nota Amicitia.

Quæstio IV.

Quotuplex sit Amicitia?

A Definitione Amicitia proxima est *Diviso*, quæ à triplici objecto oritur *triplex*: ita ut, si Amicitia pro fundamento habeat *virtutem*, quæ est καλὸν n. sit *honesta*: si *voluptatem*, *jucunda*, si *utilitatem*, *utilis*. Prima species solum est perfecta Amicitia, cæteræ referuntur ad imperfectam. Sic autem perfecta versatur circa honestum, ut etiam includat jucundum & utile. Non negandum enim est, quod tria constituent perfectam Amicitiam: ἡ ἀρετὴ ὡς καλὸν, ἡ συνήθεια ὡς ἡδὺ, καὶ ἡ χρεία ὡς χεῖραμον, h. e. Virtus ut honestum, conversatio ut jucundum, & usus ut utile. Præ cæteris autem in perfecta Amicitia eminentiam habet virtus ut honestum, quæ cadit tantummodo in eos, qui accuratiorem istius boni notitiam habent, & iudicio jam sunt confirmato. Boni enim viri est, aliquem virtutis causâ amare, & cum eo conspirare ad virtutem promptius expeditiusq; exercendam. Deinde palmam præcipit reliquis: hæc enim est propria Amicitia, & per se, quæ nobis non prius adjudicatur, nisi amicum propter ipsam virtutem amemus: non verò propter aliud, aut propter nosmetipsos, quatenus nobis amicus jucundus vel utilis in hac vitâ esse potest. Qui modus imperfectæ Amicitia & ex accidenti est proprius. *Jucunda Amicitia* à jucunditate objecti, quod est *voluptas*, dicitur, ob cujus fruitionem hæc Amicitia species solet iniri. Et hæc præferenda utili, quia majorem habet affinitatem.

cum Amicitia perfecta ob duplicem rationem: (1) quod sit magis ingenua & liberaliter educatis ingenijs digna: utilis autem magis propria est hominibus improbitati & avaritiae studentibus, qui non nisi quaestum aucupantur, Amicitiam mercaturam instar exercentes. (2) quod hanc viri boni conversationis potius jucunditate, quam propria usura & quaestu allekti magis expectant, libentiusq; colant. Amicitia haec jucunda potissimum locum habet in juvenibus, (1) quia procliviores a natura sunt secundum affectus vitam ducere, actionesq; suas jucunditate metiri. (2) quia aptiores, propter morum affabilitatem & facilitatem, gratificandiq; cuius promptitudinē. (3) quia juvenes conversatione cum animi & corporis delectamento creberrime utuntur: ubi senes contra, qui queruli & quaestuosi, morosi & difficiles, ad hanc contrahendam videntur ineptiores. *Utilis deniq; Amicitia*, (quibusdam etiam *Camina & Ollaris dicta*) ita appellatur, ob quam mutuo quidam se amant, ut alter alteri possit prodesse in acqvirenda pecunia, promotionibus ad dignitatem, honores, aliasq; commoditates. Convenit huic (a) Esse & inter praesentes, & illos, qui locis sunt disjuncti: itaq; non adeo necessariam esse conversationem, modo tō utile inter mutuo amantes observetur, liquidò constat. (b) In confesso est, hanc utilem Amicitiam maxime omnium expositam esse querelis, injurijs & suspicionibus, quas perfecta non facile admittit. Quod docet & probat *Aristot. l. 8. Ethic. c. 13.* his verbis: *Oriuntur autem ex postulationes & querela in Amicitia, quae ex utilitate est, vel sola, vel maxime, nec injuria. Qui enim ob virtutem amici sunt, ab beneficiendum sibi mutuo sunt prompti, id enim virtutis & Amicitiae est. Ad hoc vero contendendum ex postulationes non sunt, neq; pugna. Nam eum, qui amat, & benefacit, nemo fert indignè, sed si urbanus sit, bene faciendo respondet: qui vero exsuperans*

rans consequitur id, quod cupit, non expostulâre cum Amico; nam
uterq; bonum appetit: neg, in iis admodum, quæ propter volupta-
tem: simul enim utriusq; id sit, quod cupiunt, si convictu mutuo ob-
lectantur. Ridiculus fuerit, qui cum non oblectante expostula-
ret, cum liceat simul non degere. At quæ est ob utilitatem, expo-
sulationum plena est: nam cum ob emolumentum mutuâ consue-
tutine utantur, pluris semper indigent, minusq; se habere existi-
mant, quàm conveniat, accusantq; quod non, quot rebus indigent,
potidem consequantur, cum digni sint. De tribus istis Amici-
tiæ speciebus vulgò dici solet; Amicitia studiosorum est de
honesto: *Aulicorum* de jucundo: *Mercatorum* de utili. Di-
viditur porrò Amicitia in æqualem & inæqualem, ut &
in internam & externam. Sed de his, ut & aliis plura in
quæst. seqq.

Quæstio V.

An Amicitia agnoscat causas internas?

Amicitia causa est vel interna, ut *Materia* & *Forma*:
vel Externa, ut *Finis* & *Efficiens*. *Forma* est, quæ benevo-
lentiam generaliter conceptam, specialiter determinat,
& consequenter Amicitiam formaliter constituit. Ami-
citiæ *Materia*, quia est vel in quâ, seu *subjectum*, vel *circa*
quam, seu *objectum*, de utraq; seorsim dispiciendum. *Ma-*
teria in qua Amicitia est ejus *subjectum* recipiens, quale hic
non sunt (1) *Besitiæ*, quia hæ non sunt capaces virtutum,
adeoq; nec Amicitia, quæ est virtutum effectus & usus.
(2) *Angeli*, qui non sunt considerationis Ethicæ, unde nec
Amicitia Ethicæ *subjectum* propriè dici possunt. Sed
(3) *Homines utriusq; sexus*, in quibus, aut inter quos Ami-
citiæ vera datur, possuntq; spectari vel secundum *quanti-*
tatem, vel secundum *qualitatem*. *Ratione quantitatis dis-*
cretæ Amicitia *subjectum* sunt *Homines*, non omnes, quia
amor, qui ubiq; est, nullibi est. Et qui omnes vult ama-
re, neminem amat amore Amicitia debito. Juxta *Senec.*

Epist. 79. Omnes amicos habere est onerosum: satis est inimicos non habere. Omnes quidem sunt diligendi, sed non statim eodem modo & gradu amoris. Deus ipse diversos amoris gradus constituit. Juxta Dei praeceptum plus diligenda est *Uxor*, quam *Parentes* *Gen. II, 24.* *Matth. XIX, 5.* *Eph. V, 28.* plus *liberi*, quam *extranei*, *1. Tim. V, 8.* plus *fidei socii* quam *infideles*, *Gal. VI, 10.* Ipse *Christus* *Joannem* magis dilexit, quam reliquos *Job. XIII, 23.* *XXI, 20.* Vid. *Liebhent. Collegium Ethicum, Exercit. 15.* Homo igitur omnibus placere non potest, quia juxta illud tritum, *Ne Jupiter quidem omnibus placet.* Imò nemini tandem placet, qui omnibus placere studet. Nec ullius est verè amicus, qui omnium amicus esse vult. Hinc plerumque tales amici, aut potius assentatores & adultores merito deseruntur & rejiciuntur. Nec nimis multi sunt eligendi, quia numerus amicorum aestimandus est ex commodo virtutum usu in conversatione & mutuà officiorum communicatione. Amor in plures divisus debilior fit; fortior in paucos. Multi quidem multis esse possunt in conversatione civili benevoli, placidi & affabiles, non item amici, amore perfectò. *Aristoteli* amor in multos transiens comparatur melli, cui aqua est admixta. Ut enim mel in tali permixtione ac confusione suam edulcandi vim amittit: ita quoque amor in ista diffusionem nemiã suam deperdit potentiam, eminentiam & suavitatem. *Plutarchus* talem Amorem comparat amni in multos alveos & rivos diviso, qui ut in divisione ista fluit tenuis & languidus; ita quoq; amor, licet sit summus, in multos nimis diffusus tandem enervatur & languescit: cum quot homines, tot sententiæ, suosq; cuiq; mos sit, dicente *Terentio.* Vid. *Kekermann. Curs. Philos. Diss. 27. quæst. 30. p. m. 206.* Præterea mutuam & promptissimam officiorum operam amicorum multitudine impediri, te-

stis

nis est experientia. Sape tempora incidunt, in quibus
 uni in adversis ex animo sit condolendum & collacry-
 mandum, alteri de latissimis rerum eventibus cum gau-
 dio gratulandum, quæ sanè affectuū contrarietas in uno
 eodemq; subjecto simul locum habere nequit. Si ex mul-
 tis, inquit *Plutarchus*, unus roget ad cœnam, alius ad iter, alius
 ad funus, alius ut in foro sibi sit advocatus, alius ad nuptias, quis
 par his omnibus eodem tempore esse possit? Quod mentis se-
 creta concernit, ea uni revelare amico fideli tutum: mul-
 tis eadem communicare periculosum est. Quod unus
 amicè tacet, plures temerè effundunt, Quare meritò
Pythagoras monuit: *multis manum ne injicias.* So du einen
 engen Rath (sunt verba *Agrie.* desumpta ex ejus *Proverb.*
German.) oder *Bedrängniß* hast / die du nicht allein tragen
 kannst / so suche unter tausend einen / mit dem du dein heimlich
 Leyden theilest: klage deine Noth in geheim einem guten Freunds
 de / aber nicht weiter: was übers ander Hers komt / bis ans
 dritte / das ist zu weit. Darumb spricht man: Es ist einem zu
 eng / zweyen gerecht / und dreyen zu weit: Denn es bleibt nicht
 verschwiegen / was über zwey Herzen in das dritte komt: Dar-
 umb traw allein einem / oder keinem: Dann der außerewählten
 Dinge sind wenig / so ist ein treuer Freund ein seltsamer Gast.
Homines ergo pauci verum tantum subjectum sunt Ami-
citiae veræ & exquisitæ. Quod in excellentiâ consistit,
 id maxime ad paucitatem accedit, eamq; amat. Hanc ve-
 ram amicitiam invenire, res omninò difficilis & rara est.
 Difficilis est, quia nemo eandem exercet, nemo eadem
 frui sine virtutis exercitio potest; at omnes propemo-
 dum ad vitia propendemus: rari ad virtutem, hinc na-
 turæ refractariæ & calcitrosæ capistrum injicere, laborio-
 sa res est, ut ait *Itterus in Ethic. Præcept. l. 3. c. 16. Axiom. 2. p.*
m. 228. Rara est, cum tantum in bonis inveniatur: at
 quanta bonorum virorum raritas! quanta malorum u-
 bertas!

bertas! quantus proventus. Unde Seneca lib. 6. de benef. c. 38. Nescis, ait, quantum sit pretium Amicitie, si non intelligis, multum te ei daturum, cui dederis amicum, rem non domibus modo, sed seculis raram. Vulgare quidem amici nomen, sed rara est fides, quod exemplo illustrat Phædrus, jucundissimus fabulator, his Jambis:

Cum parvas ædes sibi fundasset Socrates,
E populo sic, nescio quis, ut fieri solet:

Quæso tam angustam, talis vir, ponis domum?

Utinam, inquit, veris hanc amicis impleam. Raritatem amici veri ac fidelis conquestus & Cicer. in Lælio: quando ait: Si quis diligere velit amicos, oportet, ut sint firmi, veri & constantes: cujus generis est magna penuria. Item anonymus quidam, citante Alstedio, hoc simili: ut pii Reges omnes; ita fidi ac veri amici scribi omnes possunt in uno annulo. Vix septem bonos reperiri posse his indicare versiculis voluit Juvenalis:

Rari quippe boni: vix sunt numero totidem, quor

Thebarum portæ, vel divitis ostia Nili.

Apollinem inter multa hominum millia vix unum reperire potuisse, conqueritur Poeta, ita canens:

Vir bonus & sapiens, qualem vix reperit unum

Millibus è multis hominum, consultus Apollo.

Ratione Qualitatis Subjectum veræ Amicitia sunt homines probi ac boni, aut virtute præditi, uti jam indicavimus. Veræ Amicitia inter bonos tantum oritur, inter meliores proficit, inter optimos consummatur. Inter illos propriè vera datur Amicitia, inter quos est virtutis similitudo aut consensus morum in virtute, tanquam in fundamento veræ Amicitia. Ut autem bonitas ista mutua innotescat, magnâ opus est curâ, industriâ, & prudentiâ. Vera namque Amicitia non nisi inter satis probatos & exploratos consistit. Quos amicos tibi facturus es, explora prius, quibus

quibus sint moribus, & quomodo se cum alijs amicis
 gesserint, ne te postea contracta pœniteat Amicitia. Ut
 vas experiamur, aquam non vinum infundimus: ita prin-
 cipio frivolum quiddam amico concedendum, tan-
 quam si res momenti maximi, quo de silentij fide peri-
 culum faciamus. Et ut diligentes agricola terram prius
 notulis deprehendant quibusdam, & explorant, quam
 illi credant semen: ita explorandus amicus, antequam
 credas arcanum. Magna temeritatis ac levitatis argu-
 mentum esset, amicum tibi asciscere, quem non nove-
 ris, cujusq; mores ad rectæ rationis stateram non expen-
 deris & trutinaris, unde rectè veteres monuerunt: *nemi-
 nem Tibi amicum feceris, nisi cum quo modium salis absumpseris.*
 Sic *Isocrates ad Dæmonium.* Amicitiam, inquit, cum nemine jün-
 gito, priusquam exploraveris, quomodo prioribus amicis fuerit u-
 sus. *Sperabis enim, cum in te quoq; fore talem, qualem erga illos
 se præbuerit.* Sic *Lipsius Centur. III. ad Belgas, Epist. 8.* nemo fi-
 deliter diligit, nisi qui probat. *Deligere oportet, quem velis dili-
 gere.* Et prudentiæ plena sunt *Seneca verba, Epist. 3.* *Diu cogi-
 ta, ait, an Tibi in Amicitiam aliquis recipiendus sit, cum placuerit
 fieri, toto illum pectore admitte, eam audacter cum illo loquere,
 quam tecum. Tu omnia cum amico delibera, sed de ipso prius. Post
 Amicitiam credendum est, ante Amicitiam judicandum.* Haec *Eng-
 ille.* Propterea in Amicitiam nemo recipiendus est, nisi
 cujus mores ante sint explorati. Superest *Materia circa
 quam seu objectum,* (quod tribus attingemus verbis) illud q; *est
 amabile, seu tale quid, quod ad sui amorem, propter
 bonitatem ei competentem, aliquem allicit.* In omni
 enim Amicitia bonum aliquod respicitur alterius volun-
 tatem movens, ejusq; amorem ac benevolentiam concil-
 ians & conservans.

Quæst. VI.

Quænam sunt Amicitia Causæ Externæ?

Hæc

Hæc Quæstio absolvitur *causâ finali & efficiente. Finem*
Amicitia ponimus duplicem, *Ultimum & Intermedium. Ul-*
timus est partim *Gloria Dei*, ejusq; illustratio ad quam om-
nes hominum actiones sunt dirigendæ: partim *felicitas*
civilis, quia in societate civili maximè locum habet Ami-
citia, veluti usus & fructus virtutum moralium. Felix
ergò opus habet amicis, ut habeat, quibus suam commu-
nicet felicitatem, & de quibus optimè mereatur. Ipsum
etiam juvat, similitum sui consuetudinè amicâ virtutem
magis magisq; excolere & exercere, imprimis cum Felici-
tatis civilis in usu & actione virtutis sit posita, ad quam
amicorum familiaritas vehementer accendit. Fructus
virtutis tum demum verè capitur, cum in proximum
confertur. Tum demum benè quis vivit, quando se vi-
vere, hoc est, rectè agere sentit. Sentit autem id maxi-
mè in amico, qui est alter ipse, in quo, tanquam in specu-
lo, felix virtutes suas meliùs, quàm in se ipso cognoscit.
Felix ergo amico carens, se ipso caret. *Intermedium* Ami-
citiæ *Finis* est *salus, utilitas, suavitas, aut recreatio partim animi,*
partim corporis ex tam intimâ & amicâ conversatione percepta.
In Amicitia verâ amicus sui amici bonum semper spe-
ctat, & illi, quod debetur, aut æquum est, tribuit. Nun-
quam ejus desideriis honestis deest, aut repugnat, nihilq;
pro ipso recusat, sibi vel ipsi non pudendum. Non omnia
simpliciter & temerè in amici gratiam sunt faciendâ, sed
duntaxat honesta. Est enim Amicitia copulatio in virtu-
te, non conspiratio in vitio. Ea virtutum, non vitiorum
comes & adjutrix est. Magnum certè amorem Amico
debet amicus, sed majorem virtuti, & maximum Deo.
Nunquam in amici gratiam Deus est lædendus, & à bono
ad malum deflectendum. Nunquam contra veritatem
pro amico aliquid dicendum. Semper quidem amicis est
gratificandum, sed usq; ad aras, h. e. quantum Pietas, Ho-
nestas,

nestas, Veritas permittit. Res est admodum tenera, Honestas (ut *Pericles* sapienter dixit) quæ vel minimum læsa, dolet, ingemiscit, & de injuriâ queritur, assumprâ in patrocinium conscientiam, quæ omnium est tenerrima, ultricesq; furias concitat. Nec Honestas postponi potest, quin ipsa quoq; Pietas postponatur. Honestatem negligens naturæ legem contemnit, quæ sine impietate & contemptu supremi Legislatoris contemni nequit. Pulchrè idem confirmat *Cicero*, inquiens: *Omnibus rebus anteponenda est Amicitia, si per Honestatem & Veritatem licet. Si, quæ honesta non sunt, postulantur, religio & fides anteponenda est Amicitia.* Nec tandem ea, quæ amico noxia, sunt faciendæ. Exempli gratiâ, si quis amico febrili ardore æstuanti, & aquæ frigida haustum, contra Medici peritissimi præscriptum, efflagitanti, potum ejusmodi denegat, rectè sanè facit, quia licèt tali portione aliquantisper refocilletur amicus febrilæ æstus, gravius tamen postea læditur. Nec jus Amicitia violat, qui amico inacundo, ac furioso gladium non porrigit, quo se aliumve lædere posset. *Causa Efficiens Amicitia est vel Prima, qualis Deus, qui hominem fecit animal Politicum ad Amicitiam cum aliis colendam; quo sensu Amicitia rectè dicitur fieri Fato, i.e. Dei ductu & instinctu: vel secunda, eaq; vel Procreans, vel Conservans. Causa procreans iterum vel Primaria, sive per se, vel secundaria, sive per accidens.* Amicitia causa *Primaria* constitui potest (1) *Philautia sive amor sui*, non quidem purè naturalis, qui omnibus hominibus, etiam pueris naturaliter competit, sed *acquisitus*, non *perversus & irrationalis*, sed *rectus & rationalis*, quo vir bonus seipsum propter se, aut propter sui partem, animum nempe, maximè amat, & se potius animi bonis, quàm cæteris expolire studet. Vir bonus animum suum & esse & vivere benè semper exoptat, ideoq; cum bonis moribus exornat. Ipse sibi est

C

bene-

benevolus, quia sapienter virtutem, bonum sibi convenientissimum, sibi appetit; Ipse sibi est concors, quia sine discordiâ & luctâ suarum facultatum in idem bonum honestum tendit & consentit. Ipse sibi convivere maximè cupit, secum libentissimè commoratur, nec se offendit unquam, unde nec pœnitentiæ est obnoxius, aut seipsum in pœnitendi necessitatem temerè inducit, Tali amore sui qui est præditus, is demum verè aptus est ad Amicitiam perfectam cum aliis sui similibus colendam. Hujus *Φιλαντίας* vis est, ut duos in unum quasi cogat, eademq; mente eos ita imbuat, ut non jam duæ sint animæ, sed una quasi in duobus corporibus. (1) *Similitudo & Æqualitas*. Nam Amicitia est consensio quædam. Omnis verò consensio consistit in similitudine & æqualitate aliqua, sicut dissensio in dissimilitudine & inæqualitate. Nec ullo vinculo colligari animos hominum, quàm similitudine & æqualitate, comprobant sequentia adagia: Amicitia paræm facit: Similitudine constatur Amicitia: Æqualitas est Mater amoris: Pares delectantur paribus: Senes gaudent Senibus: Docti Doctorum amant consortium. Si vis ulli fidere, fide pari. Ab hoc aut parùm aut certè nihil abludit illud *Ovidianum*, *l. 3. Trist. Eleg. 4. v. 43.*

Vive sine invidiâ, mollesq; inglorius annos

Exige, Amicitias & tibi junge pares.

Et illud Germanorum: *Halt dich zu deines gleichen*. Perfecta igitur Amicitia inter personas nimium distantes esse nequit, quia ubi planè dispar est status, conditio & fortuna, ibi plena libertas & familiaritas (quam Amicitia perfecta requirit) locum habere nequit, nisi cum maximo periculo. Nam superior, si erga inferiorem eamatur loquendi & conversandi familiaritate, quæ amicus solet, facilè sui contemptum suæq; autoritatis neglectum suspicatur. Sæpè superior salvâ autoritate suâ, ad quævis
Ami-

Amicitia officia, inferiori præstanda, se demittere nequit.
Quamobrem scitè & verè *Horatius l. 1. Epist. 18. v. 86.* cecinit,
Dulcis in expertis cultura potentis amici,
Expertus metuit.

Utinam plerisque in medullis hæc hærent, & sequentes
contra Amicitiam nimis in æqualem rationes cum *Keckerm.*
sæpius jam citato considerarent: (1) quia Amicitia conflare
debet inter eos, qui ejusdem naturæ & conditionis sunt,
quiq; solius honestatis desiderio feruntur. Dispari enim
mores disparia studia sequuntur, & studiorum dissimili-
tudo dissociat Amicitias, (2) quia in Amicitia dispari infi-
nita rixarum & suspicionum sparguntur semina, quibus
pestis Amicitia capitalior nulla existit. Et quod maximè,
qui potentes sunt, cum inferioribus hominibus plerumq;
tantum imperfectam Amicitiam colunt, nempe utilem & ju-
cundam. Qui potentia cæteris præstant delectantur modo
Amicis jucundis & utilibus: neq; enim quærent jucundos
cum virtute, nec utiles cum honestate: sed quoad jucundi-
tatem quærent eos, qui sunt faceti, quoad utilitatem verò
quærent eos, qui sunt laboriosi & solertes ad efficienda
ea, quæ imperantur. Unde in proverbium abiit apud
Germanos: Wenn ein schlechter Mann eines grossen Herrn
Freund ist/so ist er entweder sein Narr/oder sein Esel. *Conf.*
Liebens b. Exercit. 15. quest. 3. & Itteri Synops. Ethic. l. 3. c. 16. Axiom.
4. Si autem accidat, ut vir dignitate maximè excedens,
cum inferioris longè conditionis homine Amicitiam colere
expectat, morosè quidè ea recusanda non est; semper
tamen cautè ac prudenter colenda, etq; non aliter, quàm
singularis benevolentia & clementia; ubiq; reverenter
æstimanda est & reputanda. Huc spectat monitum *Epi-*
letii: *Hominem, ait, quo cum conversaris, tribus modis considera,*
nempe ut præstantiorem, ut inferiorem, ut parem. Præstantiori
auscultare & obtemperare convenit: minori modestè persuadere;
Æqua-

æquali consentire. Idem velle & idem nolle, ea demum
firma & perfecta est Amicitia, ait Catilina apud *Sallustium*
in bello *Catilin.* c. 20. & inde *Sidon. Apollin.* l. 4. *Epist.* 3. (3) *Con-*
versatio ac consuetudo mutua, quâ alter alterius mores, men-
tem, ingeniumq; explorat, & his probè perspectis, alter
alterius amorem elicit, & Amicitiam gignit. (4) *Amor*
mutuus, quò alter alterum intensè amans Amicitiam ex-
citat. In Amicitia enim requiritur ἔργος ἡδὲ ἀντιἔργος, lieb-
und wieder lieb. Nihil æquius est, quàm in eum, à quo a-
mamur, vicissim benevolentia ferri. Nihil promptius &
humana propensione magis est conforme, quàm sui a-
mantem, ut bonum, redamare. Ut ametur aliquis, amet
ipse amatuos, necesse est. *Queris quomodo Amicum citò fa-*
cturus sis? Heceton apud *Senec. Epist.* 9. ait: *Ego Tibi monstrabo*
amatorium sine medicamento, sine herbâ, sine ullius venefica car-
mine, Si vis amari, ama. Confirmat hoc *Martial.* l. 6. *Epigram.*

Ut præstem Pyladen, aliquis mihi præstet Oresten,

Hoc non fit verbis, Marce: ut ameris, ama. Ecce
tibi magnetem amoris, amorem! *Satis est mihi* (ita de se
loquitur *Symmach.* l. 3. *Ep.* 2.) *ad Amicitia fiduciam, quod me cre-*
do redamari. Jucundissimum est in rebus humanis amari,
sed non minus amare: quorum utroq; ita frueris, ut cum
ardentissimè diligas, adhuc tamen ardentius diligaris;
hæc Panegyrista *Plinius ad Trajanum* locutus est. Fulsus
ista deducit *Vernul. Instit. Moral.* l. 2. tit. 1. c. 2. ita differens: *Ejus,*
quem amat, faciem imaginemq; quandam suo in animo amans in-
sculpsit, & illius animus quoddam quasi speculum existit, in quo,
dum ejus, qui amatur, species relucet, & is se in amantis animo
intuetur, amare illum sanè compellitur. Nonne etiam maxi-
mum, quod conferre amans potest, beneficium est amor?
Qui amat, ei, quem amat, voluntatem suam tradit, quæ
cum in homine sit regina, facultates hominis omnes se-
cum trahit. Quod cum fit, nihil in amante superest,
quod

quod in eo non sit, qui amatur. Consideratâ hæcenus
 prolixè Causâ primariâ brevibus perpendenda restat *Cau-
 sa secundaria* Amicitia, quæ dici potest partim *Voluptas* & *ob-
 leetatio mutua*, animis hominum (juvenum præsertim)
 desiderium familiaritatis & conversationis amicæ instil-
 lans; partim *Utilitas*, quia pleriq; illos potissimum amant,
 ex quibus se fructum aliquem capturos esse sperant: & sic
 quoq; bonorum vel *Indigentia* (quâ ad usus nostros ami-
 cis indigemus, & per eos id conficere speramus, quod per
 nos ipsos præstare non possumus) vel *Affluentia* (quâ mul-
 ti Amici ad odorem fortunæ fumigantem, instar musca-
 rum ad culinæ nidorem advolant) *Causa* Amicitia, sed
occasionalis tantùm dici potest, secundum illud Veterum:
Copia est pater: inopia mater: de quo pluribus vid. *Piccol.
 grad. 7. c. 5.* partim *Sortis, in primis adversæ, communitio*, quia illi,
 qui simul naufragium fecere, aliaq; pericula & damna
 sustinere, faciliè se mutuo amant: partim deniq; *Imitatio
 & Commendatio alterius*, quia faciliè homo ad eum amand-
 um adducitur, quem imitatione sibi conjunctum videt.
 Hinc meritò *Imitatio & Commendatio*, amoris vocantur
 conciliatrices aptissimæ. *Causa* tandem *Conservans* Ami-
 citia dici potest partim *Conversatio crebra*, partim *benefi-
 centia mutua*, partim *infirmi-
 tatis dissimulatio prudens & con-
 donatio prompta, &c.*

Quæstio VII.

Amicitia Adjuncta & Effecta quænam?

Hæcenus Amicitia vidimus Causas tum internas, tum
 externas: sequuntur ejusdem *Adjuncta & Effecta*. *Adjun-
 cta* Amicitia dici possunt partim eius *Attributa*, partim e-
 jus *Officia*. *Attributa* sunt (1) *Necessitas*, quia tanta est no-
 stra in hæc vitâ indigentia, ut Amicitia carere ne queamus.
 Vid. *Keckerm. Curf. Philos. Diss. 27. qu. 31.* (2) *Utilitas*, quia Ami-
 citia in omni vitæ statu, fortunâ & ætate valdè utilis est.

Omni enim ætati utilis & conveniens est Amicitia, & quidem (a) *juvenili*, ut juvenes ab amicis senioribus, tanquã vitæ ducibus, facienda & fugienda discant. (b) *Virili*, ut homines in ætate istâ constituti præclaras virtutis actiones eò rectiùs obire, aliosq; ad idem agendum animare possint. (c) *Senili*, ut senes amicorum auxilio ea expediant, quæ ipsi ob corporis infirmitatem efficere nequeunt. Hinc Amicus optima vitæ possessio rectè dicitur. (3) *Jucunditas*, quia Amicitia sincerâ nihil est jucundius ac suavius. Nulla voluptas major est illâ, quæ in Conversatione amicâ ex virtutis actione percipitur. *Conspectus etiam* (inquit *Senec. Epist. 35.*) *Et præsentia Et conversatio, aliquid habet vivæ voluptatis.* (4) *Stabilitas Et Firmitas*, quia ubi nexus veræ Amicitia semel in Virtutis exercitio inter bonos coaluit, non facilè vera Amicitia dissolvitur, cum virtute, re maximè firmâ & stabili, nitatur. Inimicitiam in aqua scribere oportet, ut quamprimum obliteretur: Amicitiam autem in æs incidere, ut perpetuò firma & immota conservetur. Ex his facilè patescit, quare Amicitia inter pocula nata, plerumq; sit vitrea & fragilis? quia scilicet non propter virtutem, sed propter voluptatem maximè ista Amicitia à plerisq; instituitur, ut voluptate cessante cesset ista quoq; Amicitia cerevisiaria aut vinaria. Quam Amicitiam innuit *Ovid. l. 1. Trist. Eleg. 8.* his verbis:

Donec eris felix, multos numerabis amicos,
Tempora si fuerint nubila, solus eris.

Observa hinc tamen, quod inter tales personas (experientia teste) quarum virtus, benevolentia, beneficentia & fides jam ante satis nota, explorata & comprobata est, in conviviis quoq; sed honestis, non rarò Amicitia satis firma fuerit contracta, & constanter per totam vitam servata. (5) deniq; *Dignitas*, quia Amicitia vera virtutem, verè dignitatis Genetricem, inclusam, tenet. *Officia Amici-*

amicitiæ sunt (1) *Amare sincerè, fideliter, intensè ac constanter.* Sincerè amicus amandus est, & cordicitus, non hypocriticè & orerenus. *Fideliter* amandus, quia Fidelitas est Amicitia veræ alimentum, sine quo consistere nequit. *Intensè* est amandus, eo nimirum amore, quo vir bonus se ipsum impensè amat, secundum illud: Ordinatus amor incipit à seipso, & desinit in proximo. Quantum vir bonus se amat, tantum etiam amare amicum tenetur. *Constanter* amandus est, ne Amicitia quovis statim vento dissipetur, aut levi de causâ dissolvatur. Imò Amicus, qui facilè amittitur, nunquam fuit verus. De quo ita *Scaliger*: *Siperdis amicum cito, per levemq; causam, nil perdis, neq; tuum fuisse dicam.* Imitari debent amici non hirundines, sed passeris, nobiscum & hyeme & æstate commorantes, secundum proverbium: *Man halte es mit den Spähen / die Schwalben fliehen ab.* (2) *Benefacere*, seu per beneficentiam erga amicum, benevolam animi affectum reipsâ declarare. Idèd vera Amicitia comparatur, ut commune commodum mutuis officiis promoveatur. Amicitiam de mutuis constare officiis dicit *Symmach.* l. 4. Ep. 39. Equidem non omnia beneficia in Amicitia, præsertim inæquali, compensari possunt re: benè tamen affectu & confessione. Sola agnitio beneficii interdum amici benefici affectum amicum continuare & conservare potest. (3) *Liberè monere amicum, & si aliquo peccet, etiam corrigere & meliùs instruere.* Secundum *Cicer.* de Amicit. c. 25. monere & moneri proprium est veræ Amicitia, & alterum liberè facere, non asperè; alterum patienter accipere, non repugnanter. Amici vitia si feras, facis tua. Sunt autem vitia Amici non exagitanda, aut divulganda, sed regenda, & quantum honestè fieri potest, dissimulanda. Amici mores noveris, non oderis. Corrigendus, si est amicus, blandissimè. Adhortatio ejus careat acerbitate: objurgatio

gatio contumeliâ: Correctio sit privata, laudatio sit publica. *Castiga Amicum clanculum, lauda palam*, ait *Publ. Syrus*. Verus Amicus amico facilè navos condonat, nihilq; habet priùs, quàm ut Amicitia, ubi læsa est, restituatur. Properandum ad *Effecta* Amicitia, quæ ipsos amicos concernunt. Amicorum prosperum vitæ statum, Amicitia reddit svaviorem ac splendidiorem: adversum tolerabiliorem. Est amicus animo ægro Medicus, utpote quem ad tristia patienter ferenda prudenter disponit. Ipse, quia maximè novit amici ægroti aut tristis indolem ac mores, & quibus ipse potissimum recreetur, aptissimus omninò est ad solacium, consilium & auxilium in adversis ferendum. Tandem meliores se invicem reddunt amici per Amicitiam, propter æmulationem in virtute exercendâ. Eadem Amicitia potest totas familias & Resp. svaviter in optimâ Harmoniâ & statu florente conservare. Vulgò ad Amicitia Effectum etiam refertur dispendium temporis. Proinde disquiritur inter eruditos: *An Amici sint fures temporum?* Resp. *Sinceri & infucati Amici* tales non sunt, qui potiùs fœnore temporis, quò cum illis vivitur, jacturam compensant, cum ferè nunquam ab iis abeamus, nisi doctiores & meliores. *Comici* verò & *ollares* illi amici, qui culinam sectantur, & quadras opiparas, aut bonarum horarum fritillo, chartis lusoriis, aut vanitatibus aliis fallendarum perdendarumq; gratiâ, nos conveniunt, fures temporis haud injuriâ dicuntur. Vid. *Avenar. in Philof. Pract.*

Quæstio VIII.

Quænam sunt Amicitia Cognata & Opposita?

Cognata dici possunt partim *Amicitia spiritualis* inter Deum & Homines; inter Christum & ejus Ecclesiam, inter

terangelos sanctos & homines pios: partim *Caritas proximi*: partim *Humanitas* in Conversatione civili: partim *Societas Conjugalis* inter maritum & uxorem: partim *Consanguinitas & Affinitas*: partim *Consensus naturalis* inter substantias Sympatheticas v. g. magnetem & ferrum, Leonem & simiam &c. quorum mentio facta in Quæst. 2. *Opposita* Amicitia sunt vel *Privativa*, vel *Contraria*. Illa sunt, quæ Amicitiam rectitudine suâ privant, eamq; ad extrema, nempe excessum vel defectum deflectere faciunt. Extremum Amicitia *Excessivum* est *ἄπειρα* s. Amicitia nimia, quæ quis nimis amicum suum amore planè cæco, perverso & insano amplectitur, ita ut in ejus gratiam nihil etiam vitii committere vereatur. Extremum *Defectivum* est *ἀφιλία* s. Amicitia fuga. Ad Amicitia excessum procliviores sunt juvenes: ad defectum Senes. *Hæc* dici possunt omnia ea, quæ partim *directè*, partim *indirectè* Amicitiam veram vel contrahendam impediunt, vel contractam dissolvunt. *Directè* ea Amicitia contrariantur, quæ immediatè & per se ejus naturam evertunt, ut sunt *Disparitas animorum, morum, amoris, candoris, virtutem, veræ Amicitia fundamentum, destruens, & conversationem amicam corrumpens*. *Indirectè* denique sive obliquè Amicitiam impediunt, partim *Defectus animi & corporis*, ut sunt *Insania, Monstrositas, Cæcitas &c.* partim *Accidentia quadam externa*, ut sunt *dignitatis variatio, loci distantia, diuturna absentia, silentium diuturnum, de quo Iſocrates*: Multas Amicitias silentium diremit, sed indirectè & per accidens saltem. Atque hæc de Amicitia his quæstionibus proposita dixisse sufficiat. Manum ergò de tabulâ. Rogamus autem submissè omnes ac singulos candidos lectores, ut si quæ minus aptè ac

D

con-

concinne posita, iis propter aetatis imbecillitatem ignoscere, ac aetate crescente, ingeniiq; viribus adauctis aliquantò meliora expectare velint.

Gloria sit Patri, Nato sit Gloria, Sancto
Gloria Spiritui: Gloria sit Triadi.
Tantum.

Ad

Præstantissimum, Doctissimumq;

DN. M. RESPONDENTEM,

Disputationis Auctorem:

DUm post adeptum summum in Philosophiâ gradum denuò prodire in cœramen, auctamq;ve interim eruditionem Patronis Tuis & Commilitonibus probare publicè gestis, plurimum equidem abes ab illorum ignavâ operâ, qui, ubi aliqua in studiis fecere spatia, protenus remittunt animum, ac respicientes paucillum, quod didicerunt, non prospiciunt infinita, quæ addiscenda menti generosæ restant; sic sibi metipsis obstruentes viam, quæ ad arcana sapientiæ ducit. Quæ literatorum ordinis propudia uti ulciscuntur mores sui, sic è contrario Tibi in diversâ tendenti opimam laudis segetem promittit gloriosum propositum, quod tenes gnaviter, nec prius deserere in animo habes, quàm lana mens Te deserat. Laudo
cona-

conatus, venerandoqve Parenti Tuo plurimum
gratulor de hâc sementis suæ non sterili messe, po-
scens divinum Numen, ut servet Tibi hanc men-
tem, easq; Tibi propitium elargiatur dotes, unde
in Ecclesiam olim plurimum emolumentum, in Pa-
rentem verò optimè meritum gaudium nullis tur-
batur molestiis redundabit. Vale, ac rem Tu-
am porrò strenuè perage. Dab. ad d. XXII. Januarii,
A. E. C. ch. loc LXXVI.

T.

ex animo

PRÆSES.

A Rtes latentes, quid Tibi vel mihi
Profunt? quiescens quid lyra me juvat?

Est vana res, svavis Amice,

Qui teneris mihi junctus annis;

Sic ritè monstras, quid valeas, benè,

Infana quamvis æquora sæviant,

Et torqueant spumam procellæ,

Et patriam quatiat tumultus.

Applaudo: pergas, præmia te manent,

Nec non sonabit gens hominum tuas

Laudes, donec clarus per orbem

Sol rutilos agitabit axes.

Hæc

Clarissimo Dn. Autori, Amico & Con-
terraneo suo conjunctissimo

L. M. Q. p.

M. Johannes Fridericus Etelius,

Posonio-Hung.

Con-

Conscendis Cathedram, quid sit sincerus A-
micus?
Ardenter tractas, quod probat iste labor.
Zopyrus exemplo est, DARII fidus amicus,
Qui faciem lædit, cum Babylon peteret:
Hoc solum fecit, Persis ut proderet urbem;
Talem vix hodiè maximus Orbis habet,
Gratulor, omnipotens Numen benedicat ab alto
Omne tuum studium, sic precor ex animo.

*Hæc paucis Clariss. atq. Politiss. Dn. Autori,
Civi ac Contubernali suo estimatissimo,
ut & Amico suavissimo, Fratris instar co-
lendo, congratulatur*

Andreas Reichard, Posonio-Hung.

LL. Stud.

00 A 6706

ULB Halle
002 916 622 3

56

Retro V

VD 17

B.I.G.

Farbkarte #13

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20
Centimetres

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

D. B. V.
CITIA,
HIA MORALI
Scripta,
&
d Albim Academiâ,
RÆSIDIO
VIRI
NTISSIMI, CLARISSIMI QVE
ANI Röhrenses!
OF. PUBL. celeberrimi,
omotoris æternum
enerandi,
ditorum examini
bjepta
ab
RESPONDENTE
EA TITIO,
- Hungaro,
itorio Majori,
Anno c1o 1oc LXXVI.
s matutinis.
EBERGÆ,
ANUS SCHRÖDTERUS,

35